

Leges Scholasticae Jambicis

Trimetris conscriptae 1542

[prawa szkolne ... spisane w trzech utworach w r. 1542]

Wy, którzy przybywacie tu dla studiowania szlachetnych obyczajów i dobrych sztuk
Kierujcie waszą wolę, jak się godzi – dla dobra, aby nikt nie zasłużył na chłostę.

Bowiem to, co zostało w duszę każdego wprowadzone, temu każdemu nauka szkolna według
życzenia ... i zbierze najszlachetniejszy owoc.

Leniwy zaś, ponieważ nic pożytecznego nie robi, ma zostać upokorzony ciosem różgami ostrymi
(sic! – dosłownie).

<jeśli:>

1. Suum magistrum digno honore non colens
nie okazuje należytego szacunku swojemu nauczycielowi

2. ..iusuc pedotribis non obtemperans
nie słucha paidotrybów

3. Ad lectiones tardius se conferens
do lekcji przykłada się opieszale

4. Silencium non ore clauso continens
nie zachowuje ciszy zamkniętymi ustami

5. Sub praelegendo, hoc non, sed aliud cogitans
podczas odczytu nie myśli o nim, ale o czymś innym

6. Ab ore declamantis alio divagans
gdzie indziej błąka się <myślami – MN>, niż według ust przemawiającego
(inaczej: nie skupia się na słowach nauczyciela)

7. In lectione quae iubentur, non notans
Podczas lekcji nie pisze tego, co było nakazane,

8. Praelectionem pridianam non tenens
Odczytu z dnia poprzedniego nie zapamiętał

9. De mensa quae ediscenda fueran[-]t posthabens
Lekceważy to, co było wyznaczone do nauczania

10. Germana non latina cui..am colloquens
do kogoś mówi w języku niemieckim, a nie łacińskim

11. Non quotidie latinum autographum exhibens
nie okaże codziennie pracy pisemnej w j. łacińskim

12. Quicquam, quod ad discendum nil facit movens
nie uczynił postępu w tym, co było do nauczania

13. Alijs studendi occasionem deterens
innym sposobność do uczenia się odbiera

14. Solucior subsellijs inambulans
swobodniej przechadza się <między> ławkami

15. Hortum vel illorsum stupendo cursitans
w oszołomieniu biega do ogrodu albo w inne miejsce

16. Inter sodales inimicicias seminans
Rozsiewa nieprzyjaźń między kolegami

17. Peccantibus subaudiendo assenciens
zezwała na przysłuchiwanie się grzeszącym

18. Industria peccata aliorum contegens
zasłania innych przemyślnie grzechy

19. Inordinate se sacris templi inferens
nieprzyzwoicie oddaje się „świętości” (ofierze, nabożeństwu etc.) w świątyni

20. Se in re sacra facienda incomposite gerens
niedbale zajmuje się uczestniczeniem w rzeczach świętych

21. Inter sacra oscitanter alijs concinnens
wobec świętości (albo: podczas nabożeństwa) ospale z innymi śpiewa (błąd piszącego? concinnens
a concinens)

22. Mentē incomposita conciones audiens
słucha kazań (ew:wykładów) nieuporządkowanych rozumem (albo: nieobyczajnych)

23. A lectionibus sive sacris emanans
wychodzi z lekcji lub nabożeństw

24. Quoquam insalutatis praesidibus exiens
odchodzi dokądkolwiek nie pozdrowiwszy przełożonych

25. Per publicam viam indecenter ambulans
niestosownie przechadza się publicznymi drogami

26. Magnatibus obvijs honorem non ferens
nadchodzącym możliwym szacunku nie okaże

Finis
koniec

Joannes Poznaniczyk suprascripta manu propria posuit
powyższy teks spisał własnoręcznie Jan Poznańczyk

Parangelmata seu praecepta discipulorum **[Parangelmata czyli przestrogi/przepisy/nakazy dla uczniów]**

Cupide discite.
Słuchajcie pożądliwie.

Qui cum (?) cupide didicerit multa quoque discet.
Kto pożądliwie się nauczy dużo również będzie się uczył.

Atque voluntate qua cogi non pot[est]t (potest? post?) discendum est, usu, latine loqui discite. nam consuetudo, cum omni (?) rerum, tum vorum (vestrorum?) domi[.]a est Scribendo bene et pulchre scribe[.] assuescite,

[tekst nieczytelny, moja propozycja:]

A zwłaszcza woli, która nie może być zmuszona, trzeba się uczyć, dla użytku, (albo: Trzeba się uczyć dla użyteczności woli, która nie może być zmuszona); uczcie się mówić w języku łacińskim. Ponieważ zwyczaj ... [znowu propozycja:] kiedy wszystkie rzeczy, tak wasze ... można spisać, przyzwyczajajcie się dobrze i pięknie pisać.

Non est eidem aliena a studijs honestis cura, vestri (?) ac velociter scribendi celeritate[.] dabit consuetudo. ...Ho scribendo non fit, ut vestri scribant, bene scribendo fit ut citto.

Nie jest temu samemu obca troska z powodu szlachetnych studiów, ... i szybkiego pisania, co sprawia nawyk. .. nie zdarza się, gdy wy piszecie, byście pisali dobrze i szybko.

Stillum, quantum in vobis e[.] exercitate. Quippe stillo optimus dicendi nigr (ingr) est Matutinum tempus, per nocturna crapulam edormiendum, studijs ne subducite. Quia aurora Musis amica est.

Ćwiczcie styl, tak wiele, jak ... (nieczytelnie) w was jest? (tzn. jak często tylko macie okazję). Przecież dla ćwiczenia stylu najlepszym czasem jest poranek, przez nocne pijaństwo/obżarstwo, chęć wysypiania się nie odsuwajcie nauki, ponieważ jutrzienka jest przyjaciółką Muz.

Memoria cultu et sobrietate cultu cmm atque ager memoria fit fertilior, Ebrietas autem plane est memoriae mors et qui crebro fiunt ebrij cito senescunt. Ebrietas quoque voluntaria insania c[.] Mundi estote. Porro indicies corpis (corporis?) et amo et corpori confert. Magistrum et amate et metuite. Cato enim ait Magistrum metue.

Finis.

dbanie o pamięć i trzeźwość ...i tak (dzięki uprawie) grunt pamięci staje się urodzajniejszy. Pijaństwo zaś jest śmiercią pamięci i ci, którzy często stają się pijani, szybko się starzeją. Pijaństwo także (dobrowolna głupota ... - nieczytelnie; Nom lub Abl)

Bądźcie nieskazitelni. [...]

Nauczyciela swojego i kochajcie i lękajcie się. Bowiem Katon mówił: Bój się nauczyciela (ew: czcij, szanuj).

Koniec.

Tłumaczenie:

Michał Nowicki.